

In deze *Generator* over 'Jongeren en missie'

6 Orthodox tot je de ander ontmoet

Onderzoeker Elsbeth Visser doet verslag van het onderzoek 'Geloof en missie in het leven van jongeren'.

9 Achter de waarheid aan

Column van gemeenteadviseur Anneke van Maanen

10 'Het is gewoon belangrijk om er te zijn!'

Zes jongeren over hun missionaire ervaringen met Dabar in Rotterdam.

12 Het Woord bij de daad voegen

Het is nodig om in deze periode meer na te denken over woorden. Hoe kunnen we het Woord bij de daad voegen?

14 Bijbelstudie: Je leven delen

Paulus deelde niet alleen het Evangelie, maar ook zichzelf.

16 Schakel jongeren in bij het vormgeven van missie

Waarom en hoe zou je jongeren inschakelen bij het initiëren en vormgeven van missionaire activiteiten?

18 Boekenbron

Lente in de kerk van René van Loon; en *God en de pandemie* van Tom Wright.

19 'Ik ben niet geroepen om het orgel te prediken, maar het Evangelie'

Interview met René van Loon naar aanleiding van zijn boek *Lente in de kerk*.

22 Het missionaire DNA van de gemeente

De sleutel om te bevorderen dat een missionaire houding tot het DNA van jongeren gaat horen, ligt in het geloof van degenen die het dichtst bij hen staan.

24 Transparant christen durven zijn

Wat nodig is voor de missionaire vorming van tieners en jongeren in het jeugdwerk en de catechese.

26 Gesprek over missie met jullie jongeren

Vergelijk de uitkomsten met een aantal vragen uit het onderzoek over 'Geloof en missie in het leven van jongeren' met die van jullie eigen jongeren.

28 Achteruitlopend leidinggeven

Goed jeugdwerk vraagt om Dienstbaar leiderschap (laatste artikel in de serie over HGJB-kernkwaliteiten).

30 In de etalage

Met onder andere: campagne #daaromzijnwekerk – 110 jaar HGJB – Kerstconferentie – Vader-Zoon survival – TOV-tour.

Onderzoek 'Geloof en missie in het leven van jongeren'

Orthodox tot je de ander ontmoet

Het onderzoeksbureau Barna publiceerde in 2019 een studie naar het missionair bewustzijn en handelen van christenen in Amerika. Uit dit onderzoek komt naar voren dat 96 procent van de christenen het als hun taak ziet van Christus te getuigen. Opvallend was dat 47 procent van de *millennials* (geboren tussen 1986 en 1998) het tegelijkertijd verkeerd vindt om te evangeliseren en de ander te willen overtuigen. Dat komt namelijk offensief over, meent 65 procent van hen. In het onderzoek van Barna is de *generatie Z* (geboren na 1998) niet meegenomen.

In 2020 verscheen de rapportage van een vergelijkbaar onderzoek, gedaan onder christelijke jongeren tussen de 16 en 25 jaar. Dit onderzoek is uitgevoerd door de Protestantse Theologische Universiteit, in opdracht van de GZB, HGJB en IZB. In totaal hebben 1499 jongeren de gehele vragenlijst ingevuld. Het grootste gedeelte van de jongeren rekent zichzelf tot de Hervormde kerk/Gereformeerde Bond (59,1%), 8 procent benoemt zichzelf als PKN-overig.¹

Orthodoxe principes

De deelnemers zijn betrokken jongeren in de kerk. Bijna drie kwart participeert actief in de kerkelijke

gemeente. Ongeveer de helft gaat meestal twee keer per zondag naar de kerk, 43 procent gaat meestal één keer per zondag.

Ongeveer 80 procent van de jongeren scoort hoog op orthodoxie. Orthodoxie is gemeten aan de hand van verschillende stellingen. Opvallend is dat jongeren lager scoren op stellingen waarbij de relatie met de ander in het geding is, of waarbij de ander mogelijk buitengesloten wordt. Zo geloven meer jongeren in het bestaan van de hemel dan in de hel. Ook zijn veel minder jongeren er zeker van dat er uiteindelijk maar twee groepen mensen zijn: mensen die bij God horen en mensen die niet in Hem geloven. Of: veel minder

Tekst

Elsbeth Visser

jongeren zijn er zeker van dat mensen die niet geloven, niet in de hemel mogen komen.

De relatie met anderen goedhouden en de ander niet willen kwetsen, stellen jongeren kennelijk boven het vasthouden aan leerstellingen of orthodoxe principes. Jongeren willen vooral binnen bestaande relaties getuigen van hun geloof.

De jongeren komen veel in contact met mensen die niet geloven: een grote groep jongeren (84,6%) heeft bijvoorbeeld verschillende echte vriendschappen met niet-christenen. Voor hen is het erg belangrijk die relatie goed te houden. Het is begrijpelijk dat bepaalde leerstellingen lastiger vol te houden zijn als je een goede vriendschappelijke relatie met iemand hebt die door die leerstelling wordt buitengesloten. De mening van de ander is ook waardevol. En waarom zou jij het beter weten dan de ander?

Ook Barna beschrijft dat jongeren anno nu anderen niet willen kwetsen en vooral respect voor anderen willen hebben. In deze tijd doet iedereen 'zijn eigen ding'. Niemand wil de levenskeuze van een ander bekritisieren. Bovendien is het gevoel leidend. Juist nu is het daarom een extra grote taak en uitdaging

om onszelf (en de jongeren) eraan te herinneren dat missionair zijn belangrijk is, betoogt David Kinnaman in zijn boek *Reviving Evangelism* (2019).

Visie op missie

In het onderzoek in Nederland is aan de jongeren gevraagd welke aspecten zij het belangrijkste vinden bij missionaire activiteiten. De volgende drie onderdelen worden het vaakst gekozen: 1. luisteren naar de ander, zonder te oordelen (939), 2. contacten leggen, relaties/vriendschappen aangaan (779) en 3. respect hebben voor elkaar (767).

Als aan de jongeren gevraagd wordt wat ze verstaan onder 'missionair zijn', dan kiest het grootste gedeelte: 'anderen iets van mijn geloof laten zien door mijn manier van leven' (849). 453 jongeren zien missionair zijn vooral als 'anderen vertellen over Jezus als Redder' en 304 jongeren als 'met anderen in gesprek zijn over geloven en zingen'.

Hiermee samenhangend zijn jongeren niet zo betrokken op missie ver weg, maar zoeken ze het eerder dichtbij huis. Het lijkt er dus op dat de betrokken, orthodoxe jongeren in de kerk vooral door middel van hun leven willen laten zien (aan de mensen met wie ze in relatie staan) wat Jezus volgen betekent. Daarbij willen ze de ander vooral vrij laten en respecteren.

We zouden kunnen stellen dat het pleidooi van 'evangelisatie... desnoods met woorden' effect heeft gehad. Het is mooi dat zo'n grote groep jongeren in de kerk door hun leven wil laten zien wat geloven is. Jongeren komen in hun dagelijks leven in contact met niet-christenen. 37,4% van de jongeren is het oneens met de stelling 'met mijn niet-christelijke vrienden praat ik niet of nauwelijks over het geloof'.

Maar...

Hoewel het mooi is dat het missionair bezigzijn van jongeren (vooral) tot uiting komt in het dagelijks leven met mensen in de omgeving, zijn er wel een paar vragen te stellen. Is het handelen van de jongere

De relatie met anderen goedhouden en de ander niet willen kwetsen, stellen jongeren kennelijk boven het vasthouden aan leerstellingen of orthodoxe principes.

herkenbaar voor de ontvanger? Het gevaar bestaat dat het erg impliciet en onherkenbaar wordt. Het kan voor de jongere duidelijk zijn dat hij iets doet omdat hij een christen is, maar dat hoeft voor de ander niet zo herkend te worden. Een jongere kan bijvoorbeeld denken dat hij door eerlijk te zijn iets laat zien van zijn

geloof. Het is maar de vraag of de ander dat zo herkent.

Ten tweede is het de vraag hoe vaak het aan de orde komt in het dagelijks leven van de jongeren. In

het onderzoek werd aan de jongeren gevraagd waar het geloof aan de orde komt in hun leven. Het blijkt dat het voor slechts 6,3% van de jongeren aan de orde komt bij sport, voor 27,8% bij hun (bij)baan en voor 36,4% bij hun studie. Het kan dus zijn dat jongeren vinden dat missionair zijn vooral te maken heeft met het delen van je geloof met mensen in je directe omgeving, terwijl ze dat lang niet op alle terreinen van hun leven doen. Hun geloof komt namelijk met name aan de orde bij hun vrienden (60,9%) en familie (65,3%).

Mogelijke oorzaken

Hoe zou het komen dat jongeren vooral kiezen voor: 'door mijn leven laten zien wat Jezus volgen betekent'? Een eerste reden zou kunnen zijn dat missionair bezigzijn voor jongeren niet als hun taak gezien wordt. Slechts de helft van de jongeren voelt zich geroepen van Christus te getuigen. In vergelijking met het Barna-onderzoek in Amerika is dit erg laag. Daar ziet 96% van de respondenten het als hun taak van Christus te getuigen.

Jongeren zien het vaak wellicht niet als hun taak, maar misschien is het ook niet urgent genoeg voor ze. Jongeren scoren namelijk lager op bepaalde onderdelen van orthodoxie. Als de jongeren overtuigd zouden zijn van het bestaan van de hel of dat mensen die niet geloven niet in de hemel mogen komen, dan zou het getuigen wellicht urgenter worden. Uit het onderzoek blijkt ook dat er een significant verband is tussen orthodoxie en missionair handelen. Hoe hoger men scoort op orthodoxie (dus ook op de onderdelen waar veel jongeren nu lager op scoren), hoe hoger men scoort op missionair handelen.

Een tweede reden zou kunnen zijn dat jongeren zich niet capabel voelen om het gesprek met niet-christenen aan te gaan over het geloof. Uit het onderzoek

komt namelijk naar voren dat jongeren zich niet altijd capabel voelen om missionair te handelen. Ongeveer de helft van de jongeren voelt zich capabel om te reageren op iemand die vragen stelt over het geloof; of om het gesprek aan te gaan over het geloof met niet-christenen. Dit percentage ligt beduidend lager dan dat van het Barna-onderzoek; daar voelde 86% van de *millennials* zich capabel.

Een derde reden zou kunnen zijn dat voor jongeren het geloof niet met alles in hun leven te maken heeft. Ze willen wel door hun leven laten zien wat geloven is, maar geloven heeft niet met alles te maken. Zo zeggen bijna alle jongeren (89,9%) dat de Bijbel het Woord van God is. Maar voor 'slechts' 64,7% van de jongeren is de Bijbel bepalend voor hoe zij hun leven inrichten. Bovendien geeft 22% van de jongeren aan dat ze niet persoonlijk in de Bijbel lezen en 11,3% geeft aan niet persoonlijk te bidden. Terwijl dit waarschijnlijk om de meest betrokken groep in de kerk gaat.

Wat nu?

Voor de kerk liggen er genoeg aandachtspunten om mee verder te werken. Allereerst moeten we jongeren (en onszelf) blijven wijzen op hun taak en verantwoordelijkheid. Daarnaast is het belangrijk dat jongeren leren op welke manieren ze handen en voeten kunnen geven aan 'getuigen'. Wellicht zullen ze dan eerst moeten leren dat en hoe het geloof met je hele leven te maken heeft. Inspirerende voorbeelden kunnen voor jongeren hierbij helpen. Mensen die uitgezonden worden vanuit de kerkelijke gemeente, maar ook verhalen en voorbeelden van jongeren die in een meer seculiere context getuigen van hun geloof.

Tomáš Halík schrijft in zijn boek *De nacht van de biechtvader*: 'Omdat in onze samenleving vooral de degelijke en feitelijke kennis over religie ontbreekt, hangt er rond religie en religieuze mensen nog steeds een soort nimbus van uitzonderlijkheid of zelfs excentriciteit. Gelovige mensen vinden het daarom moeilijk om voor hun geloof uit te komen, zelfs in de huidige tijd van complete religieuze vrijheid. En als ze het dan toch doen, of als het 'uitkomt', voelen ze zich verplicht hun omgeving gerust te stellen dat ze 'verder normaal zijn'" (p. 111). Wat zou het mooi zijn als jongeren een bepaalde trots krijgen op hun geloof en hun God en dat ze verlangen dat anderen Hem ook leren kennen.

Elsbeth Visser is docent-onderzoeker binnen de masteropleidingen bij de CHE, onderzoeker voor de PTHU in het onderzoek naar missionair bewustzijn en handelen van jongeren, en bestuurslid van de HGJB.

Een jongere kan denken dat hij door eerlijk te zijn iets laat zien van zijn geloof. Het is maar de vraag of de ander dat zo herkent.

Om over door te praten

- » Herkennen jullie in dit onderzoek (de) jongeren uit jullie gemeente? Waarin wel en waarin niet? (Zie hierover ook pag. 26-27).
- » Stimuleert jullie gemeente jongeren voldoende in het missionair bezig zijn? Zo niet, vinden jullie dan dat daaraan iets moet en kan gebeuren? Wat bijvoorbeeld?